

HET LATERE WERK VAN DEN SCHILDER EEKMAN

DOOR G. J. T. SCHELTEMA

VEEL is er gebeurd, sedert Parijs het actieve centrum was van modern kunstleven, waar kunstenaars van alle rassen en nationaliteiten samenkwamen om er hun studiën voort te zetten, hun kunnen te toetsen aan dat hunner beroemde voorgangers en hunner begaafde tijdgenooten, of om er hun werk te exposeeren voor een grooter, een meer in 't oordeelen geoefend publiek . . .¹ Ook Eekman trok de stimulerende macht van Parijs aan.

Het is echter niet gemakkelijk vast te stellen, na het herhaald zien van Eekman's werk, waarom deze schilder eigenlijk in Frankrijk werkt. In dit geval blijkt hierbij een van Eekman's deugden: invloed van een Parijsche beroemdheid of van een Fransche school zal men moeilijk ontdekken, de schilder schijnt zichzelf gebleven en zelden herinnert zijn onderwerp zelfs aan Zuidelijke streken. Dit is teekenend, daar hij zich toch met het land zijner woning assimileerde en er — bijvoorbeeld — een Fransche vrouw trouwde. Men heeft Eekman wel eens geneigd tot mystiek, wel eens gehanteerd door de bewondering voor Van Gogh gevonden, doch al lang bespreekt men zijn werk niet meer zonder den naam van den oudsten Brueghel te noemen. Zoowel zijn techniek als zijn compositie en zijn expressie hebben echter een persoonlijk accent. Van een imitatie van den ouden Brueghel, waarin diens „helsche” zoon Pieter zoo bedrieglijk kon slagen, is hier geen sprake: reeds bij oppervlakkige beschouwing denkt men aan de overeenkomst der volkstypen, der golvende Zuid-Vlaamsche landschappen. Al vergelijkend ziet men meer nadrukkelijke omtrekken, meer volume op Eekman's schilderijen en de individueele typeering is meestal sterker dan op die van Brueghel, doch zij is meer overeenkomstig de karakteristieke kleine teekeningen van den grooten Brabander. De kleuren spelen hierbij een ondergeschikte rol; minder hel, minder warm, doch ook minder vlak dan ze vaak bij Brueghel zijn, die ze nog niet zoo doorwerkt en genuanceerd toonde als de 17e eeuw. Typen als de „wildrijvers” met hun puntmutsen, hun archaische, gedemptkleurige kleeding, de schreeuwende markt-kwakzalvers, met hun ruwe, sluwe tronies, doen denken aan een autochthone bevolking of een van minstens de middeleeuwen, waarvan men tegenwoordig zelfs in de meest afgelegen hoeken geen exemplaren — tenzij